

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 13 Sayı: 69 Mart 2020 & Volume: 13 Issue: 69 March 2020
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2020.4008>

OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ EBEVEYNLERİNİN ÇOCUK OYUNLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

THE VIEWS OF PRESCHOOL CHILDRENS' PARENTS ABOUT CHILD PLAYS

Sevil BÜYÜKALAN FİLİZ*
Abdülbaki ERGEL**
Ezgi ADA***
Mehtap EFE****

Öz

Oyun, çocuk denildiğinde akla ilk gelen terimlerden biridir. Oyunun eğitsel değeri ile ilgili birçok düşünürün ortaya attıkları kuramlarındaki ortak nokta; çocuğun gelişimine, ilgisine, ihtiyacına, yeteneğine, faydasına yönelik bir ortamda büyüme ve gelişmesinin sağlanmasıdır. Bu açıdan çocuğun hayatında önemli bir yeri ve etkisi olan aileler önemli bir faktördür. Aile, çocuğun gelişimini, başarısını, toplumsal uyumunu etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Aile ve oyunun çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda ulusal düzeyde ebeveynlerin oyun hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Buradan yola çıkılarak, bu çalışmada okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ebeveynlerin çocuk oyunları ile ilgili görüşlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Bu bağlamda "ebeveynlerin çocuk oyunları hakkındaki görüşleri, çocuk oyunlarındaki rolleri, çocuk oyunları için gerekli olan zaman ve mekan hakkındaki görüşleri" gibi alt amaçlara yanıt aranmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenoloji), farkında olduğumuz fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu yöntem, farklı bireylerin aynı olgudan neyi anladıklarını belirlemeyi sağlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'da bir okul öncesi eğitimi kurumunda çocuğu olan 29 ebeveyn oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış sorulardan oluşan bir anket kullanılmıştır. Veri analizinde fenomenografik analiz yöntemi kullanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda okul öncesi dönem ebeveynlerinin oyun hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin oyunun sıradan bir uğraş olmadığı, çocuğun gelişimine önemli katkılar sağladığını düşündükleri ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Oyun, Ebeveyn Görüşü.

Abstract

Play is the thing that comes to mind when it is said child. The common point of every thought about educational side of play is that, it provides an environment that the child will benefit for his/her improvement, interest, needs and abilities. That's why the family has a direct effect on children. Family is one of the most important factor that affects children success, improvement and social adaptation. When considered the importance of play and family in a child's life, it can be seen that the studies in this field is limited. Therefore to reveal the thought of parents about play has been aimed in this study. A qualitative research (phenomenology) has been used in this research. In this research the qualitative research phenomenology has been used. Phenomenology focuses on the thing we know but have no deeply understanding for. This technique let us know the perspective of different people for the same object. This research contains 29 parents as a working group that have childrens in prep school in Kastamonu. In order to collect datums for those parents, personal information form and a questionnaire which is suitable for research purpose has been applied. To analyze the data phenomenological grafik has been used. As a result it has been conducted that the parents has a positive idea about games' effect on child life. It has also been conducted that the parents consider that games arent for bubbles, they have a very big contribution for the childrens improvement.

Keyword: Preschool Education, Play, Parental Opinion.

* Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, sevilb@gazi.edu.tr

** Öğr. Gör., Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, bakiergel@gmail.com

*** Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ezgiada88@gmail.com

**** Öğr. Gör. Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, mehtap.efe@dicle.edu.tr

1. Giriş

Çocuk deyince aklımıza ilk gelen kavramlardan biridir oyun. Çocuğun yaşamında önemli bir yeri olan oyunu anlamak, değer vermek, çocuğu anlamak, çocuğa değer vermek demektir (Tuğrul, 2015). Birçok düşünür, bilim insanı oyunun farklı bir yönüne dikkat çekerek oyunu tanımlamaya çalışmıştır. Örneğin, Gazali, oyunun çocuğun belleğinin tazelemesinin, zihninin dinç ve zinde kalmasını sağlamanın bir yolu olarak ifade ederken; Comenius, oyunun, çocuğun gelişiminde önemli bir öğrenme aracı olduğunu belirtmektedir. Oyunu, Dewey sonuç gözetilmeyen bilinçsiz davranışlar, Huizinga kişinin kendini tamamen kaptırdığı çok ciddi bir etkinlik, Pestalozzi amaçlı ve topluma yararlı etkinlikler olarak ifade etmiştir. Montessori çocuğun işi olarak görmüştür oyunu. Patrick ise özgürce ve kendiliğinden yapılan faaliyetler olarak ifade etmiştir (Ergün, 2015; Koçyiğit, Tuğluk ve Kök, 2007; Sevinç, 2004, 36-42). Çocuklar için oyun, yemek-içmek gibi en doğal gereksinimlerden biridir (Kale, 1997). Çocuk için, yaşamı öğrenme aracı olan oyun ile ilgili tanımlar çok fazladır. Genel olarak oyun, belli bir amaca yönelik veya amaçsız olarak, kurallı veya kuralsız, çocuğun fiziksel, psiko-motor, dil, bilişsel, ruhsal tüm gelişim alanlarına etki eden, çocuğun isteyerek ve severek katıldığı, araçlı veya araçsız olarak gerçekleştirilen en doğal öğrenme aracı olarak tanımlanmaktadır (Ayan ve Memiş, 2012; Egemen, Yılmaz ve Akil, 2004; Duman, 2015; Sevinç, 2004, 26-28; Ünal, 2009). Oyun, insanlık tarihi kadar eski ve önemlidir. Oyun bu kadar eski ve köklü bir geçmişe sahip olmasına rağmen, çocuğun gelişimine olan etkileri henüz tam olarak açıklanmış değildir. Genel olarak oyun çocuğun bilişsel, sosyal ve duygusal, dil, fiziksel gelişimi gibi tüm gelişim alanlarına katkı sağlamaktadır. Oyunla bilişsel gelişim arasındaki olumlu ilişki ile ilgili yapılan birçok araştırma, oyunun çocuğun dil becerileri, dikkat süresi, gözlem yapma, hayal gücü, yaratıcılık, merak, problem çözme becerileri, öz düzenleme becerileri, okuma-yazma ve matematik becerilerinin gelişimindeki katkılarına vurgu yapmaktadır (Anita, 2006; Bodrova ve Leong, 1998; Leong ve Bodrova, 2012; Shonkoff ve Phillips, 2000; Tuğrul, 2002; Tuğrul, 2015). Sosyal ve duygusal gelişim ile oyun arasındaki olumlu ilişkiye baktığımız zaman çocuklar oyunlarında taklit ettikleri yetişkin rolleri ile cinsel kimliğini kazanmakta, taklit ettiği rolleri üstlenerek sorumluluklarını, davranış biçimlerini deneyimlemektedir. Çocuklar oyun oynarken diğer bireylerle iletişim kurmayı, yardımlaşmayı, paylaşmayı, sırasını beklemeyi, başkalarının hakkına saygılı olmayı, topluma ait kültürel değerleri, toplumsal kuralları, nezaket sözcüklerini kullanmayı, inisiyatif alma, kabul görme, sorumluluk alma, liderlik, empati kurma, duygudaşlık göstermeyi deneyimleyerek öğrenmektedir (Koçkar, Girmen, Anılan & Öztürk, 2004; Özer, Gürkan & Ramazanoğlu, 2006; Wood & Attfield, 2013). Dil gelişimi açısından oyunun çocuğun gelişimine katkılarına baktığımızda kelime hazinesinin zenginleşmesine, fonoloji, semantik, sözdizimi ile ilgili farkındalıklarının gelişimine, alıcı dil ve ifade edici dil becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Oyun yoluyla gelişen dil becerileri çocukların sosyal ilişkilerindeki başarılarını da etkilemektedir (Tuğrul, 2015). Fiziksel açıdan da oyunun çocuğun gelişimine etkileri büyüktür. Çocukların kas gelişimini hızlandırmaktadır, koşma, atlama, zıplama, kayma, tırmanma gibi fiziki güç gerektiren oyunlar çocukların kan dolaşımı, solunum, sindirim, boşaltım gibi sistemlerinin düzenli çalışmasını, motor gelişim açısından önemli olan hız, güç, denge, koordinasyon ve esnekliğin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Açık alanda oynanan oyunlar çocukların fiziksel gelişimi ile birlikte bağışıklık sisteminin de güçlenmesine katkı sağlamaktadır (Koçkar vd., 2004; Koçyiğit, Tuğluk & Kök, 2007; Sevinç, 2004, 31-32; Ulutaş, 2016).

Oyun, çocuğun kendini tanımasına, farklılıklarının bilincine varmasına yardımcı olmaktadır (Koçkar vd., 2004). Oyun, çocuğun kişiliğinin gelişmesini, belirgin çizgilerle ortaya çıkmasını sağlamaktadır (Göde ve Susar, 1997). Oyun çocuğu eğlendirmekte ve özgürleştirmektedir. Oyun, çocuk için sevinçlerini, üzüntülerini, kaygılarını aktarma aracı; hayal dünyası ile gerçek dünya arasında bağlantıları anlamlı duruma getirme yoludur (Kale, 1997). Oyun, çocuk için en etkin öğrenme aracıdır (Gürşimşek, 2008). Oyunun çocuğun yaşamındaki yerini ve çocuğun gelişimine katkısını dikkate aldığımızda çocuk için ayrılmaz bir parçadır diyebiliriz.

Oyunun eğitsel değeri ile ilgili Comenius, Locke, Rousseau, Froebel, Montessori, Rudolf Steiner, Freud, Piaget, Erikson, Vygotsky gibi çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili fikirleri günümüzde de kabul edilen birçok düşünür ve bilim insanın ifade ettikleri görüşlerindeki ve ortaya attıkları kuramlarındaki ortak nokta; çocuğun gelişimine, ilgisine, ihtiyacına, yeteneğine, faydasına yönelik bir ortamda büyüme ve gelişmesinin sağlanmasıdır (Miller ve Almon, 2009; Tuğrul, 2015). Bu açıdan çocuğun hayatında önemli bir yeri ve etkisi olan aileler önemli bir faktördür. Aile, çocuğun gelişimini, başarısını, toplumsal uyumunu etkileyen en

önemli etkenlerden biridir. Çocuğun ebeveynleri ile kurduğu ilişkinin niteliği çocuğun en önemli erken yaşam deneyimlerinden (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013, 10-11). Ebeveynler, çocuklarının oyunlarına dahil olarak ortak duygu ve düşünceler geliştirmelidirler ve oyunu, çocuklar için olabildiğince özgün bir ortam haline getirmelidirler (Kale, 1997).

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Oyun, evrensel bir kavramdır ve çocuğun olduğu her yerde oyun vardır denilebilir. Aile ve oyunun çocuğun yaşamındaki yeri ve önemi göz önünde bulundurulduğunda ulusal düzeyde ebeveynlerin oyun hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Çocuk gelişimi açısından bu denli önemli olan oyun hakkında ebeveynlerin görüşlerinin bilinmesinin literatürdeki bu eksikliği gidermek noktasında katkı sağlayacağı düşünülmüş ve bu amaçla okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ebeveynlerin çocuk oyunları ile ilgili görüşlerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda aşağıdaki araştırma problemlerine yanıt aranmıştır:

1. Ebeveynlerin çocuk oyunları hakkındaki görüşleri nelerdir?
2. Ebeveynlerin çocuk oyunlarındaki rolleri nelerdir?
3. Ebeveynlerin çocuk oyunları için gerekli olan zaman ve mekân hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Ebeveynlerin çocukları ile oyun oynama zaman dilimleri nelerdir?
5. Ebeveynlere göre çocuklarının kullandıkları oyun materyalleri nelerdir?
6. Ebeveynlerin çocuklarını oyuna teşvik etmek için kullandıkları yöntemler nelerdir?
7. Ebeveynlerin çocukları ile oyun oynarken hissettikleri duygular nelerdir?

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin çocuk oyunlarına yönelik görüşlerinin araştırıldığı nitel bir çalışmadır. Araştırmada olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Olgu bilim yöntemi herhangi bir olgu ile ilgili bilgi elde etmek için katılımcıların deneyimlerinden yararlanan bir nitel araştırma yöntemidir. Olgu bilim, farkında olduğumuz fakat derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu yöntem, farklı bireylerin aynı olgudan neyi anladıklarını belirlemeyi sağlar (Didiş, Özcan ve Akbak, 2008). Olgu bilim çalışmalarının amacı, belli bir olgu ile ilgili farklı anlayışları ortaya çıkarmak ve bu anlayışları kategorize edilmiş kavramlara göre sınıflandırmaktadır. Olgu bilim yöntemi kullanılan çalışmalarda veriler çoğunlukla mülakat yapılarak toplanır (Çepni 2012). Mülakat yapmanın mümkün olmadığı durumlarda ise gözlemler, yazılı yansıtıcı ifadeler ve açık uçlu anket soruları olgubilim çalışmalarında sıklıkla kullanılan diğer veri toplama araçlarıdır (Rands ve Gansemer-Topf, 2016).

3.2. Örneklem

Araştırmaya 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Kastamonu'da resmi bir okul öncesi eğitim kurumunda çocuğu olan 29 ebeveyn katılmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Okul öncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin çocuk oyunlarına yönelik görüşleri, 8 açık uçlu sorudan oluşan bir anket ve kişisel bilgi formu kullanılarak toplanmıştır. Bu sorular sırayla; "çocuk oyunlarına ilişkin görüşler, çocuk oyunlarında yetişkinlerin rolü, oyun oynamada zamansal ve mekânsal gereksinimler, çocuklar ile günlük oyun saatleri, oyunlarda kullanılan materyaller, oyuna teşvik için yapılanlar, çocuklarla oyun oynarken neler hissedildiği, çocuk oyunları hakkında eğitim ihtiyacı" ile ilgilidir. Kişisel bilgi formunda ise "çocuğun cinsiyeti, çocuğun ve ebeveynin yaşı, kaçınıcı çocuk olduğu, ebeveynin eğitim durumu ve mesleği" ile ilgili sorular bulunmaktadır.

Veri toplama amacıyla kullanılan anketler araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Anket soruları alan uzmanı öğretim üyeleri tarafından incelenmiş ve sorular uzmanların dönütlerine göre düzenlenmiştir. Uzman görüşlerine göre düzenlenmiş soruların okunabilirliği ve anlaşılabilirliğini test etmek için anketler 5 ebeveyne gönderilmiştir ve ebeveynlerin dönütlerine göre ankete son şekli verilmiştir.

3.4. Veri Analiz Yöntemi

Bu araştırmanın verilerini öğretmen adaylarının anketlerdeki açık uçlu sorulara yönelik kendi el yazılarıyla verdikleri cevaplar / ifadeler oluşturmaktadır. Olgu bilim çalışmalarında katılımcıların

araştırılan olgu ile ilgili alguları / görüşleri tarafsız ve gerçekçi bir ortamda sunulmalıdır (Şimşek ve Yıldırım, 2006). Bu nedenle olgu bilim çalışmalarındaki veri analizi yöntemi standart yaklaşımlardan biraz farklıdır. Bu çalışmalardaki veriler (katılımcıların cevapları) arasındaki farklılık / benzerliklerin tanımlanması ve kategorize edilmesi aşamasında, veriler incelenirken ilk olarak öncü kategoriler oluşturulur, sonraki incelemelerde katılımcıların cevaplarına göre ya yeni kategoriler oluşturularak devam edilir ya da var olan öncül kategoriler değiştirilir. Kategori oluşturma ve değiştirme süreci tüm veriler oluşturulan kategorilere uyuncaya kadar devam ettirilir (Didiş, Özcan ve Akbak, 2008). Bu analiz tekniği fenomenografik analiz yöntemi (ifade içeriği analiz tekniği) olarak ifade edilmektedir (Mutlu, 2013).

Bu araştırmada veriler fenomenografik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İlk olarak ebeveynlerin çocuk oyunları hakkındaki anketlerinde verdikleri cevapların tamamı okunmuş, aynı sorulara verilen benzer cevaplar gruplandırılarak yeniden okunmuştur. Okumalardan sonra öncü kategoriler belirlenmiştir. Bu kategoriler katılımcıların cevapları okunurken temel alınmış ve test edilmiştir. Bu analizin ardından kategorilere son şekli verilmiştir. Ebeveynlerin cevaplarının birden fazla kategoriye dahil edilebileceği durumlarda cevaplar hiyerarşik olarak üstte olan kategoriye dahil edilmiştir. Ebeveynlerin cevapları bu kavramlar çerçevesinde araştırmacılar tarafından birlikte kategorize edilmiş, sonraki aşamada kategoriler bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Temaların oluşturulması esnasında bulguların yanı sıra ilgili literatürden de yararlanılmıştır (Mutlu, 2013; Özkul, 2018; Keleş ve Keleş, 2018; Yardımcı ve Bağcı Kılıç, 2010). Elde edilen bulgular, betimsel tablolar kullanılarak düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

4. Bulgular

Araştırma bulguları ebeveynlerin çocuk oyunları ile ilgili görüşlerinin olumlu olduğu ve oyunun çocuğa sağladığı katkılar açısından önemli olduğunu ortaya koymuştur. Ebeveynlere çocuk oyunlarına ilişkin görüşleri sorulduğunda, ebeveynlerin %22.2'si oyunun bir öğrenme yöntemi olduğunu, %18.5'i oyunun çocuğu eğlendirdiği, %11.1'i oyunun çocuğu hayata hazırladığını, %48.1'i oyunun çocuğun gelişimini desteklediğini, %18.5'i oyunun çocuğa sosyal beceriler kazandırdığını, %14.8'i oyunun çocuğun hayal gücünü geliştirdiğini ve %11.1'i de bunların dışında görüşler belirtmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1: "Çocuk Oyunlarına İlişkin Görüşleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Oyun bir öğrenme yöntemidir	6	22.2
Oyun çocuğu eğlendirir	5	18.5
Oyun çocuğu hayata hazırlar	3	11.1
Oyun gelişimi destekler	13	48.1
Oyun çocuğa sosyal beceriler kazandırır	5	18.5
Oyun çocuğun hayal gücünü geliştirir	4	14.8
Diğer	3	11.1

Ebeveynlerin birinci soruya verdikleri örnek cevaplardan bazıları şu şekildedir:

"Oyun bana göre çocuğun boş zamanını geçirmek için yapılan bir faaliyet değildir. Oyun sırasında çocuk çok şeyi kendi kendine deneyerek öğrenmekte, yeteneklerini geliştirmektedir." (A-1)

"Çocuk oyunlarının çocukların hem bilişsel hem de motor gelişimini desteklediğini düşünüyorum. Ayrıca çocuk oyunlarında çocuğun büründüğü rollerle empati kurma ve iletişim becerilerini geliştirmeye faydalı olduğu görüşündeyim." (A-5)

"Çocuk oyun oynarken kendini rahat hissetmekte ve kendini daha rahat ifade edebilmektedir. Böylece öğreneceği kavramları daha kolay öğrenmektedir. Ayrıca sıra beklemek, kurallara uymak, karşısındakine saygı göstermek gibi davranışları da oyunla öğrenebilmektedir." (A-9)

"Hayal gücünü geliştirir, zeka gelişimini, fiziksel gelişimini olumlu olarak etkiler." (A-13)

"Kişilik gelişimlerini, dil gelişimlerini ve hayal dünyalarını olumlu etkilediğini düşünüyorum. Çocuğun ruh halini anlamak açısından önemli olduğu ve yaşadıklarını anlatması yani duygu ve düşüncelerini anlatması, problemleri çözebilme yeteneğine sahip olması açısından önemlidir." (A-17)

"Çocuk oyunları gelişimlerine katkı sağlar ve gelişimini olumlu yönde etkiler." (B-7)

Araştırma bulguları ebeveynlerin çoğunun (%48.1), yetişkinlerin çocuk oyunlarındaki rolünün oyunları kurmak/düzenlemek olduğunu göstermiştir. Bunun dışında ebeveynlerin %40.7'si oyun arkadaşı olmak, %7.4'ü oyuna motive/teşvik etmek, %11.1'i çocukları oyunlarda korumak/kontrol etmek, %7.4'ü

oyunlarda yardımcı olmak, %14.8'i model olmak ve %11.1'i de zaman, mekan ve materyal sağlamak olarak yetişkinlerin oyunlardaki rollerini özetlemişlerdir (Tablo 2).

Tablo 2: "Çocuk Oyunlarında Yetişkinlerin Rolü Nelerdir?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Oyunları kurmak/düzenlemek	13	48.1
Oyun arkadaşı olmak	11	40.7
Oyuna motive etmek/teşvik etmek	2	7.4
Korumak/kontrol etmek	3	11.1
Yardımcı olmak	2	7.4
Model olmak	4	14.8
Zaman, mekan ve materyal sağlamak	3	11.1

Ebeveynlerin ikinci soruya verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

"Model, koordine edici, yönlendirici, gelişim alanlarını destekleyici, kurgulayıcı ve oyunları planlayıcı." (B-2)

"Yetişkinler oyunların kurulmasında etkin olmalı, çocuğu yönlendirmeli, çocuğun bilgi ve becerisine göre oyunlar seçmeli, çocuğu oyuna heveslendirmelidir." (A-2)

"Çocuklarına eşlik etmek, onların seviyelerine inebilmek, zarar göreceği noktalarda onları koruyabilmek." (A-6)

"Ben annesi olarak ona sadece oyun kurmasında yardımcı oluyorum. Oyun içerisinde hayal dünyasına göre beni o yönlendiriyor." (A-8)

Yapılan çalışma neticesinde ebeveynlerin oyun zamanı ve mekanı ile ilgili görüşlerine bakıldığında ebeveynlerin çoğunluğu (%55.5) oyun için özel bir zaman ve mekana ihtiyaç olmadığını, %14.8'i oyun için zaman ve mekana ihtiyaç olduğunu, %29.6'sı da bunların dışında görüşler belirtmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3: "Oyun Oynarken Özel Biz Zaman ve Mekana İhtiyaç Var mıdır?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Zaman ve mekana ihtiyaç yoktur	15	55.5
Zaman ve mekana ihtiyaç vardır	4	14.8
Diğer	8	29.6

Ebeveynlerin üçüncü soruya verdikleri bazı cevaplar şu şekildedir:

"Yoktur. Her mekan ve zaman değerlendirilebilir." (B-3)

"Kesinlikle zaman ve mekana ihtiyaç yoktur. Onların neşesinin yerinde olduğu, mutlu oldukları her yer ve her zaman uygundur." (B-4)

"Zaman olarak çocuğun fiziksel olarak (uyku, açlık vs.) ihtiyaçları giderilmiş olmalı. Mekan olarak da eğer yalnız oynayacaksa çocuk oyun mekanının zararlı nesnelere arındırılmış olması gerekir." (A-9)

"Mekan değil ama zamana ihtiyaç vardır. Çünkü çok uzun süreli çalışıyorum." (B-5)

"Bence yoktur. Yolda yürürken dahi oyun oynanabilir. Veya gündelik işler oyuna çevrilebilir. Örneğin yemek yapmak zorundasınız ve çocuğunuz sizin onunla ilgilenmeniz için etrafınızda dönüyor. Yemek yapmaya onu da dahil edip, bu aktiviteyi evcilik oyununa çevirebiliriz. Zamandan ve mekandan bağımsız olmak zaten baştan sona eğlenceli olmak demektir." (A-7)

Analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin çoğunluğunun (%66.6) çocukları ile günde yaklaşık 1-2 saat oyun oynadıkları görülmüştür. Bunun dışında ebeveynlerin %18.5'i günde bir saatten az oynadıklarını belirtirken, %14.8'i ise net bir zaman dilimi belirtmemişlerdir (Tablo 4). Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplara göre hafta içi ve hafta sonu çocukla oynanan zaman diliminin farklılaştığı, hafta sonu çocuklarla daha uzun süre oyun oynandığı görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4: "Çocuğunuz İle Gün İçerisinde Kaç Saat Oyun Oynuyorsunuz?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
1 saatten az	5	18.5
1-2 saat	18	66.6
Diğer	4	14.8

Ebeveynlerin dördüncü soruya verdikleri bazı cevaplar şu şekildedir:

"Bazen bir saat bazen daha çok, bazen de buna bile fırsat bulamıyoruz. O günkü yoğunluğa, çocuğun yorgunluğuna göre değişiyor." (A-4)

"Hafta içi çok zaman ayıramıyoruz. Gündüz çalışıyorum, akşam da çocuğum erken uyuduğu için. Hafta sonu üç saat kadar. Onun dışında mutfakta ve diğer ev işlerinde yardımlaşarak zaman geçiriyoruz." (A-9)

"Hafta içi ortalama iki saat kadar. Hafta sonu bu saat biraz daha yükselebiliyor." (A-8)

Çocukların oyun oynarken bireysel mi yoksa grupla mı oynadıkları ile ilgili ebeveynlere yöneltilen sorunun cevapları incelendiğinde ebeveynlerin çoğunluğu (%63) çocuklarının grup halinde oynamaktan daha çok hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Bunun dışında ebeveynlerin %7.4'ü çocuklarının bireysel oyunlardan, %29.6'sı da her iki şekilde de oynamaktan hoşlandıklarını belirtmişlerdir (Tablo 5).

Tablo 5: "Çocuğunuz Bireysel Mi Yoksa Grupla Mı Oynamaktan Hoşlanır?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Grupla oyun	17	63
Bireysel oyun	2	7.4
Her ikisi de	8	29.6

Yine aynı sorunun devamı niteliğinde bulunan çocukların oyuncak tercihleri ile ilgili soruya ebeveynlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde çocukların %88.8'inin oyuncak kullandığı, %11.1'inin ise oyuncak kullanmadığı görülmüştür. Oyuncak tercihlerine bakıldığında ise ebeveynlerin %44.4'ü çocuğunun bebekler/kahramanlar; %14.8'i arabalar; %48.1'i lego/puzzle; %7.4'ü top; %26'sı zeka oyunları; %3.7'si doğal malzemeler; %11.1'inin evcilik materyalleri; %3.7'sinin ev eşyaları ve yine %3.7'sinin çocuklarının telefon/tablet ile oynadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 6).

Tablo 6: "Çocuğunuz Oyun Oynarken Ne Tür Oyuncaklar Kullanıyor?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Oyuncak kullanıyor	24	88.8
Oyuncak kullanmıyor	3	11.1
Bebekler/Kahramanlar	12	44.4
Arabalar	4	14.8
Lego/Puzzle	13	48.1
Top	2	7.4
Zeka oyunları	7	26
Doğal malzemeler	1	3.7
Evcilik materyalleri	3	11.1
Ev eşyaları	1	3.7
Telefon/Tablet	1	3.7

Ebeveynlerin beşinci soruya verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

"Grupla oynamayı seviyor. Arkadaşlarıyla, abisiyle, kuzeniyle ya da bizimle. Ama her zaman birisine ihtiyaç hissetmiyor. Bireysel olarak oyuncaklarıyla oynayabiliyor. Arabalar, yap boz, satranç, top, çizgi film karakterlerinin oyuncakları..." (A-4)

"Bireysel oynamayı tercih ediyor. Oyuncak ya da herhangi bir eşyayı hayal gücüne göre ayarlayabiliyor. Ev ya da insan figürlerini tercih ediyor. Puzzle ve lego oynamaktan keyif alıyor." (A-14)

"Oyuna anne, baba ya da arkadaşı dahil edildiğinde daha çok mutlu olduğunu düşünüyorum. Genelde oyuncak araba ve süperman, batman gibi figür oyuncaklarla oynamayı seviyor." (A-2)

"Bireysel ve grupla oyun oynar. Oyuncak kullanır. Bazı bebekler, puzzle, lego oynamaktan hoşlanır." (A-13)

"Akşamları babası ve kardeşi ile oyun oynamaktan hoşlanır. Genelde tek başına oynamak pek hoşuna gitmez ve oyuncak nadiren kullanır." (A-3)

Analiz sonuçları incelendiğinde ebeveynlerin çocuklarını oyuna teşvik etmek için çoğunlukla (%37) oyuna dâhil oldukları görülmüştür. Bunun dışında ebeveynler çocuklarını oyuna teşvik etmek için yeni oyunlar ürettiklerini (%18.5); oyuncak kullandıklarını (%11.1); oyun için zaman ve mekan oluşturduklarını

(%11.1); sözel telkinde bulduklarını (%22.2) belirtmişlerdir. Ebeveynlerin %22.2'si ise oyuna teşvik için herhangi bir şey yapmadıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 7).

Tablo 7: "Çocuğunuzu Oyuna Teşvik Etmek İçin Neler Yapıyorsunuz?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Hiçbir şey	6	22.2
Yeni oyunlar üretmek	5	18.5
Oyuncak kullanmak	3	11.1
Oyun için zaman/mekân oluşturmak	3	11.1
Sözel telkin	6	22.2
Oyuna dâhil olmak	10	37

Ebeveynlerin yedinci soruya verdikleri bazı cevaplar şu şekildedir:

"Televizyonu kapatıp ortam oluşturmaya çalışıyorum." (A-10)

"Sürekli oyun oynamak istediğinden teşviğe gerek kalmıyor." (B-1)

"Birlikte oynayalım diyorum." (B-8)

"Oyuncakları ile ilgili motive ediyorum. TV'den daha faydalı olduklarını söylüyorum. Zeka geliştirdiğinden bahsediyorum." (A-7)

"Seveceği ve ilgisini çekeceği oyun bulmak çok önemli. Ona oyun oynamak istediğimi ve bana yardım etmesini istediğimi söylüyorum. Daha sonra oyuna dahil oldukça onu başarısından dolayı cesaretlendirmek ve kutlamak mutlu ediyor ve oyuna daha fazla hevesleniyor." (A-2)

Ebeveynlere çocukları ile oyun oynarken hissettikleri duyguların sorulduğu yedinci sorunun analiz sonuçlarına göre ebeveynleri büyük bir bölümü (%70.3) çocukları ile oyun oynarken mutluluk duyduklarını ifade etmişlerdir. Bunun dışında ebeveynler huzur (%22.2), çocukluğa geri dönme hissi (%7.4), gurur (%7.4), çocuğunu daha iyi tanıdığını düşünme (%11.1), dinlenme/rahatlama (%14.8), masumiyet (11.1), keyif (%22.2) ve yorgunluk (%3.7) duygularını yaşadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 8).

Tablo 8: "Çocuğunuzla Oyun Oynarken Neler Hissediyorsunuz?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Mutluluk	19	70.3
Huzur	6	22.2
Çocukluğa geri dönme hissi	2	7.4
Gurur	2	7.4
Çocuğu daha iyi tanıma	3	11.1
Dinlenme/Rahatlama	4	14.8
Masumiyet	3	11.1
Keyif	6	22.2
Yorgunluk	1	3.7

Ebeveynlerin yedinci soruya verdikleri cevaplardan bazıları şu şekildedir:

"Huzur, mutluluk, paylaşmak ve onun yaratıcılığı ile duyulan gurur." (A-6)

"Beni gün içerisinde yaşadığım iş stresinden uzaklaştırıyor. Onunla daha çok paylaşımında bulunmamı sağlıyor. Onu daha yakından tanımamı sağlıyor." (A-8)

"Onun mutluluğu benim mutlu ediyor, onun huzurlu olduğunu görmek bana huzur veriyor. Bazen çocukluğu onunla birlikte öğreniyorum hiç çocuk olmamışım gibi. Bir de onunla oyun oynarken ya da başkasıyla oyun oynarken izlerken onu daha iyi tanıyorum. İnceliklerini, hislerini, düşüncelerini oyun oynarken daha çok hissediyorum." (A-4)

"Mutluluk, saf duygular, masumiyet." (A-12)

"Çok mutlu ve genç hissediyorum. Onunla vakit geçirmek bana iyi hissettiriyor. Onun mutlu olduğunu görmek de bana iyi geliyor." (A-7)

Yapılan çalışmanın verileri incelendiğinde ebeveynlerin %70.3'ü çocuk oyunları ile ilgili bir eğitim almak istediklerini belirtirken; %18.5'i de çeşitli nedenlerden dolayı eğitim almak istemediklerini belirtmişlerdir. Eğitim almak isteyen ebeveynlerin %14.8'i çocuğunun ihtiyaçlarını anlamak için; %11.1'i gelişimine daha çok katkı sağlamak için; %48.1'i yeni oyun ve yöntemler öğrenmek için; %18.5'i ise oyun oynarken nelere dikkat etmesi gerektiğini öğrenmek için oyun ile ilgili bir eğitim almak istediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 9).

Tablo 9: "Çocuk Oyunları İle İlgili Bir Eğitim Almak İster Misiniz? Neden?" Sorusuna Verilen Cevapların Analizi

Temalar	f	%
Eğitim almak isterim	19	70.3
Çocuğun ihtiyaçlarını anlamak için	4	14.8
Çocuğun gelişimine katkı sağlamak için	3	11.1
Yeni oyun ve yöntemler öğrenmek için	13	48.1
Oyun oynarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenmek için	5	18.5
Eğitim almak istemem	5	18.5

Ebeveynlerin görüşme formunda bulunan son soruya verdikleri bazı cevaplar şu şekildedir:

"Kesinlikle isterim. Oyun oynarken daha çok neye dikkat etmem gerektiğini, onun oyunda nelere ihtiyacı olduğunu daha iyi anlayabilmemi sağlayacağını düşünüyorum." (A-4)

"Böyle bir imkan sunulsa tabi ki olmayı çok isterim. Çocuğumla daha sağlıklı ve kaliteli zaman geçireceğimi düşünüyorum." (A-11)

"Eğitim almak tabi ki fayda sağlar. Çocukla daha farklı oyunlar oynamamıza sebep olur. Oyun oynarken öğrenme kabiliyeti gelişir." (B-7)

"Zamanım el verdiği ölçüde böyle bir eğitime katılmak isterim. Çocuğun toplumsal, zihinsel, bedensel gelişimine katkıda bulunacak daha iyi yönlendirmeler ve daha dikkat etmemi sağlayacak bilgiler katabileceğini düşünüyorum." (A-5)

"İsterim. Çocuğa doğru yaklaşmak, doğru oyun seçimi ve oyun çeşitliliğini öğrenme fırsatım olacaktır." (A-17)

"Almak istemem. Çünkü oyun oynamak içten gelen bir güdü bence. Bu yüzden doğallığı kaybetmemeli ve hayal gücümüzü yitirmemeli." (A-18)

5. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırma sonucunda okul öncesi dönem ebeveynlerinin oyun hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin oyunun sıradan bir uğraş olmadığı, çocuğun gelişimine önemli katkılar sağladığını düşündükleri ortaya koyulmuştur.

Ebeveynlerin büyük bir bölümü çocukların oyunlarına katılmanın çocuklar için olumlu katkılar sağlayacağı ve çocuğun oyuna dair olan motivasyonunu artırdığı düşüncesindedirler. Ebeveynler olumlu oyun görüşlerine sahip olduklarında ve çocuklarının oyunuyla meşgul olduklarında, çocukların öğrenmelerinin desteklendiği, yaygınlaştırıldığı ve böylece daha kaliteli oyunlara katılmak için daha fazla güven oluşturdıkları belirtilmektedir (Howes ve Unger, 1989). Gonzalez-Mena (2008), anne ve babaların oyunun önemi ve akademik hazırlığı desteklediği hakkındaki bakış açılarında farklılıklar olabileceğini; bunun da anne babaların çocukların oyunlarını destekleme ve hatta çocuklarının oyunlarına katılımlarını etkileyebileceğini ifade etmiştir. Downer ve Mendez (2005)'in Afrikalı ve Amerikalı ebeveynlerle yaptıkları bir çalışmada, hem anne hem de babalar oyunun çocuğun akademik başarısına katkı sağladığı konusunda hem fikir olmuşlardır. Benzer çalışmalarda Doliopoulou ve Rizou (2012); Roggman vd. de oyunun hem çocuk hakkı hem de öğrenme için temel bir araç olduğunu, ebeveyn-çocuk oyununun her iki taraf için de hayati öneme sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Yine Ahioğlu (1999) sembolik oyun eğitiminin, çocukların dil gelişimi düzeylerinin artırılmasına katkı sağladığı; Aytakin, (2001) oyunun çocuğun gelişimi açısından büyük bir önemi olduğunu araştırmaları ile desteklemiştir. Bu konuda yapılmış pek çok çalışmada araştırmamızla benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

Ebeveynlerin çoğu, yetişkinlerin çocuk oyunlarındaki rolünün oyunları kurmak/düzenlemek olduğu düşüncesindedirler. Çocukların oyunlarını kurarken, planlarken ve oyun süreci dâhilinde

ebeveynlerin aktif olması gerektiği, bunun hem ebeveyn hem de çocuk açısından önemli olduğu çalışma dâhilinde yapılan görüşmelerde dile getirilmiştir. Ihmeideh (2017) tarafından ebeveynlerin çocuklarının oyununa ilişkin algıları ve katılımları ile ilgili Katar Doha'da 4-7 yaş arası çocukların ebeveynleri ile yaptığı araştırmaya göre, Katarlı ebeveynlerin, oyunun çocuklarının gelişimi ve öğrenmesi için önemini dikkate aldığı, ebeveynlerin çocuklarının oyunlarına orta düzeyde bir bağlılık gösterdiği, fiziksel oyunun, ebeveynlerin çocuklarıyla uğraştığı en yaygın oyun türü olduğu, ardından keşif oyununun takip ettiği, ebeveynlerin çocuk oyunlarına ilişkin algıları ile tüm oyun türlerine katılımları arasında anlamlı ilişkiler bulunduğu ve ebeveynlerin sosyo-demografik değişkenlerine dayalı olarak çocukların oyun algılayışlarında ve çocuk oyunlarına katılımlarında önemli farklılıklar olduğu verilerine ulaşılmıştır. Ebeveynlerin eğitim düzeyi arttıkça çocuklarıyla daha fazla ilgilendikleri verileri elde edilmiştir. Bunun nedenin eğitilmiş ebeveynlerin, çocuğun gelişiminde ve öğrenmesinde oyunun rolünü keşfetme fırsatlarının daha fazla olmasıdır. Yine benzer çalışmalara bakıldığında Tezel Şahin, (1993) anne babaların oyun için gerekli araçları sağlaması, oyun oynamaları için fırsatların sağlanması ve oyunlarının desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Oyun oynarken özel bir zaman ve mekana ihtiyaç olmadığı görüşü genel olarak ağırlıkta olsa da özellikle çalışan anne babaların çocukların oyunlarına dâhil olmak için belli bir zamana ihtiyaç duydukları da görülmektedir. Yine mekânsal ihtiyaca ilgili görüşlere bakıldığında özellikle oyun alanlarının güvenliğinin ebeveynler açısından önem arz ettiği görüşü ortaya çıkmıştır. Benzer çalışmalara bakıldığında Erden, (2001); Kandır, (2000); Tezel Şahin, (1993) anne babaların çocuklarının oyun oynamaları için uygun oyun ortamları oluşturmaları gerektiği belirtilmiştir.

Ebeveynlerin çocuklarla gün içerisinde genel olarak 1-2 saat oyun oynadıkları, ancak bu sürenin hafta sonu daha fazla olduğu görülmüştür. Özellikle son yıllarda çalışan anne ve baba nüfusunun artması, çocukların tam gün eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarına devam ediyor olmaları ve benzer sebeplerden dolayı hafta içi günlerde çocukların ebeveynleriyle daha az zaman geçirdiği; buna bağlı olarak da oyun saatlerinin kısıtlı olduğu sonucunun ortaya çıktığı görülmüştür. Işıkoğlu ve Bora İvrendi (2008)'in anne ve babaların çocuklarının oyunlarına katılım düzeylerini ve onların katılımını etkileyen faktörleri inceledikleri araştırmada, anne babaların çocuklarının oyunlarına katılım gösterdikleri fakat anne babaların çocuklarının oyunlarına katılımı üzerinde eğitim düzeyi, çalışma durumu, cinsiyeti, çocuğun cinsiyeti, yaşı ve sayısının etkili olduğu verilerine ulaşılmıştır. Çocuklarla sağlıklı bir iletişim kurularak nitelikli bir birey olabilmeleri için, anne babalar tarafından küçük yaşlardan itibaren çocukların oyun ve oyuncaklarla desteklenmesi, çocuğun yaşamında büyük bir öneme ve etkiye sahip olan oyunun önemini bilmesi, gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir (Özyeşer Cinel, 2006, 149).

Çocukların çoğunun grupta oyun oynamaktan hoşlandığı bulgular neticesinde ortaya koyulmuştur. Özyürek ve Gürleyik (2016)'nın yapmış oldukları anne babaların okul öncesi dönem çocukları ile etkileşimlerinde oyunun yeri adlı araştırmaya göre çocukların ev ortamında oyun arkadaşı olarak anne ve babalarını tercih ettikleri belirlenmiştir.

Çocukların oyunlarında kullandıkları materyallerin çok çeşitli olduğu görülürken, oyunlarında oyuncak kullanmayan çocukların da bulunduğu ortaya koyulmuştur. Oyuncak seçiminde özellikle lego, puzzle ve bebekler ağırlıkta iken bu tercihlerde yaş ve cinsiyetin etkili olabileceği düşünülmektedir. Tuğrul, Ertürk, Özen Altınkaynak ve Güneş (2014)'te yapmış oldukları oyunun üç kuşaktaki değişimi adlı araştırma sonuçlarına göre, günümüz çocuklarının endüstriyel oyuncakları tercih ettikleri, eski oyuncakların yerini bugün yapbozlar, legolar, bebekler, robotlar gibi oyun ve oyuncaklarının aldıklarını belirtmektedirler. Özyürek ve Gürleyik (2016)'nın yapmış oldukları anne babaların okul öncesi dönem çocukları ile etkileşimlerinde oyunun yeri adlı araştırma sonuçlarına göre çocukların anne babaları ile oyun oynarken yap-boz, lego, araba, asker-savaş oyunları gibi oyunları oynadıkları ifade edilmiştir.

Ebeveynlerin çocukları oyuna teşvik etmek için bazı çabalarının olduğu görülmektedir. Bunu yaparken çocuğun oyunlarına dâhil olan ebeveynlerin çoğunlukta olduğu; bunu takiben sözel telkin ve yeni oyunlar üretmek yapan ebeveynlerin olduğu da ortaya koyulmuştur. Yapılan çalışmalar, ebeveynlerin çocuklarına oyun oynama fırsatı tanınması, gerekli ortamları sunması, oyuncakların bulunduğu yere önem vermesi ve çocuklarının oyunlarına katılım göstermelerinin çocuğun gelişimi üzerindeki önemine değinirken çocuğa en iyi oyun ortamını yine ebeveynlerin sağlayabileceğini bu sayede de çocukların gerekli bilgi ve becerileri edinmelerine yardımcı olabileceklerini belirtmektedir (Yayla, 2016, 53). Buradan da anlaşılacağı üzere ebeveynlerin çocuklarını oyuna teşvik etmeleri ve bunu yaparken oyunlarına katılmalarının çocuk gelişimi üzerinde önemli bir etkisi olduğu söylenebilir. Ancak yapılan çalışmada

çocuklarının yeterince oyun oynadığını düşünerek her hangi bir teşvikte bulunmayan ebeveynler de bulunmaktadır.

Ebeveynlerin hemen hemen hepsi çocukları ile oyun oynarken iyi duygular hissettiğini; özellikle mutluluk, huzur, keyif, gurur gibi duygular yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu da oyunun her iki taraf için psikolojik doyum sağladığının da bir göstergesi niteliğindedir. Benzer şekilde Stevenson vd.(1988)'nin yapmış oldukları bir çalışmada anne babanın çocuğu ile oynamasının çocuğu ile olan iletişimine ekstra bir dokunuş kattığını bunun da ebeveyn-çocuk oyununun erken sosyal etkileşimleri sağladığını ortaya koymuşlardır.

Ebeveynler her ne kadar çocuk oyunlarına dair olumlu tutum içerisinde olsalar da bu konudaki bilgi düzeylerini artırmak adına oyun ile ilgili bir eğitim almak istediklerini belirtmişlerdir. Özellikle yeni oyun ve yöntemler öğrenmenin çocuklarının gelişimi için olumlu katkı sağlayacağını düşündükleri yapılan analizler neticesinde ortaya konulmuştur.

Oyun hakkında literatürde çok sayıda çalışma olmasına karşın ebeveynlerin çocuk oyunları ile ilgili az sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Özellikle okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ebeveynlerin oyun hakkındaki bilgilerinin artırılması amacıyla uygulamalı oyun eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanması önerilmektedir. Bu noktadan hareketle yapılan çalışmanın bu programların hazırlanması aşamasında rehberlik edeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahioglu, E. N. (1999). *Sembolik oyunun 4 yaş çocuklarının dil kazanımına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aytekin, H. (2001). *Okulöncesi eğitim programları içinde oyunun çocuğun gelişimine olan etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Ayan, S. ve Memiş, U. A. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Oyun. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 143-149.
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Bursa: Celepler Matbaacılık.
- Didiş, N., Özcan, Ö., ve Abak, M. (2008). Öğrencilerin Bakış Açısıyla Kuantum Fiziği: Nitel Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 34(34), s. 86-94.
- Doliopoulou, E., and C. Rizou. 2012. "Greek Kindergarten Teachers' and Parents' Views about Changes in Play Since Their Own Childhood." *European Early Childhood Education Research Journal* 20 (1): 133-147. doi: 10.1080/1350293X.2012.650016
- Downer, J. T., ve Mendez, J. L. (2005). African American Father Involvement And Preschool Children's School Readiness. *Early Education and Development*, S. 16(3), s. 317-340.
- Duman, G. (2015). *Okul Öncesi Eğitimde Beden Eğitimi ve Oyun*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Egemen, A., Yılmaz, Ö. ve Akil, İ. (2004). Oyun, Oyuncak ve Çocuk. *Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, S. 5(2), s. 39-42.
- Erden, Ş. (2001). *Anaokullarına devam eden çocukların ebeveyn ve öğretmenlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ergün, M. (2015). Oyun ve Oyuncakın Eğitsel Değeri. *Milli Eğitim*. I/1,1980, s.102-119.
- Gonzalez Mena, J. (2008). *Diversity In Early Care And Education: Honoring Differences* (5th ed.). Washington, DC: McGraw-Hill.
- Howes, C., ve Unger, O. (1989). Play with Peers in Child Care Settings. In *The Ecological Context of Children's Play*, edited by M. Bloch and A. Pellegrini, 104-119. Norwood, NJ: Ablex.
- İhmedeh, F. (2019). Getting Parents Involved In Children's Play: Qatari Parents' Perceptions Of And Engagement With Their Children's Play. *Education 3-13*, S. 47(1), s. 47-63.
- İşıkoğlu, N. & Bora İvrendi, A. (2008). Anne ve Babaların Oyuna Katılımı. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.24, s.47-57.
- Kandır, A. (2000). Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncaklar. *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi*, (4), 77-80.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 16, s. 324-342.
- Leong, D. J. ve Bodrova, E. (2012). Assessing And Scaffolding Make-Believe Play. *Young Children*, S. 67(1), s. 28-34.
- Miller, E. ve Almon, J. (2009). *Crisis In The Kindergarten. Why Children Need To Play In School*. ABD: Alliance for childhood.
- Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *Okulöncesi eğitim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mutlu, M. (2013). "Recycling" Concept Perceptions Of Grade Eighth Students: A Phenomenographic Analysis. *The Anthropologist*, S. 16(3), s. 663-669.
- Özyeşer Cinel, N. (2006). *Farklı sosyo ekonomik düzeydeki 3-6 yaş grubu çocuğu olan anne babaların oyuncak ve oyun materyalleri hakkındaki görüşlerinin ve bu yaş grubu çocukların sahip oldukları oyuncak ve oyun materyallerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özyürek, A. & Gürleyik, S. (2016). Anne Babaların Okul Öncesi Dönem Çocukları ile Etkileşimlerinde Oyunun Yeri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, S.42, s.1283-1289.
- Rands, M., ve Gansemer-Topf, A. M. (2016). Phenomenography: A Methodological Approach For Assessment In Student Affairs. *Journal of Student Affairs Inquiry*, S. 1(2), s. 1-22.
- Roggman, L., L. Boyce, G. Cook, K. Christiansen, and D. Jones. 2004. "Playing with Daddy: Social Toy Play, Early Head Start, and Developmental Outcomes." *Fathering* 2 (1): 8.-108. doi: 10.3149/ fth.0201.83
- Sevinç, M. (2004). *Erken Çocukluk Gelişimi Ve Eğitiminde Oyun*. İstanbul: Morpa.
- Shonkoff J, Phillips D, (2004). *From Neurons to Neighborhoods: The Science of Early Childhood Development*. Washington, DC: National Academy Press.
- Stevenson, M, Leavitt, L, Thompson, R ve Roach, M (1988). Ebeveyn ve Çocuk Oyununun Sosyal İlişkiler Modeli Analizi. *Gelişim Psikolojisi*, S. 24 (1), s. 101-108.
- Şimşek, H., ve Yıldırım, A. (2006). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tezel, F. Ş. (1993). Üç-altı yaş grubu çocukların anne babalarının çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tuğrul, B., Ertürk, G. H., Özen Altınkaynak, Ş. & Güneş, G. (2014). Oyunun Üç Kuşaktaki Değişimi. *Akademik Sosyal Bilimler Çalışmaları Dergisi*. S.27, s.1-16.
- Tuğrul, B. (2015). Okul Öncesi Eğitimde Oyun, Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Ünal, M. (2009). Çocuk Gelişiminde Oyun Alanlarının Yeri Ve Önemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 10(2), s. 95-109.
- Wood, E., ve Attfield, J. (2013) *Play, Learning and the Early Childhood Curriculum*. London: Sage.
- Yayla, Merve (2016). *Ebeveynlerin çocuk oyunları hakkındaki görüşleri ve çocuklarının oyunlarına katılmaları ile ebeveyn çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.